

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/100/2020
Identifikačné číslo spisu:	8815210286
Dátum vydania rozhodnutia:	27.10.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Bajánková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8815210286.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: P. V., nar. XX.X.XXXX, bytom U. XX, zastúpeného JUDr. Dušanom Kmecom, advokátom so sídlom vo Vranove nad Topľou, Ulica M. R. Štefánika 2465, IČO: 37 788 027, proti žalovanému: L. E., nar. XX.X.XXXX, bytom U. X, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom Okresnom súde Vranov nad Topľou pod sp. zn. 3C/404/2015, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove zo dňa 27. júna 2019 sp. zn. 1Co/96/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanému priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Vranov nad Topľou (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 27.7.2018 č. k. 3C/404/2015-196 rozhodol, že:

„I. Žalovaný L. E., bytom U. X, je p o v i n n ý zdržať sa šírenia nepravdivých správ a údajov a ponížujúcich vyjadrení o osobe žalobcu a jeho činnosti ako starostu obce U. vo volebnom období 2010-2014, verbálne ako aj v písomnej forme na verejnosti aj v úradnom styku a tiež na verejných schôdzach a obecných zastupiteľstvách obce U. o tom:

- že predvolebná kampaň žalobcu na starostu bola zaplatená obcou preplatením faktúry za zemiaky,
- že po žalobcovi ako starostovi nezostalo v obci nič, len problém, rozhádané rodiny, veľká pomstychtivosť zo strany žalobcu a jeho rodiny a jeho zárobok na úkor obce,
- že žalobca bol najhorším starostom od konca 2. svetovej vojny,
- že žalobca ako starosta spolu so svojim referentom a niekoľkými poslancami chcel v roku 2014 mariť voľba do obecnej samosprávy a tak vládnuť ďalej aspoň polroka,
- že žalobca ako starosta utekal pred zodpovednosťou,
- že žalobca je klamár, necharakterný, bezcitný a ziskuchtivý človek,
- že žalobca je podozrivý zo spáchania trestných činov, resp. spáchal trestné činy v súvislosti s výkonom funkcie starostu, so zámerom získať čo najviac peňazí pre svoju firmu,
- že žalobca sa obohatil na úkor obce o 100.000,- €,

- že obec U. v roku 2011 zobrala pôžičku 35.000,- € a v roku 2014 v sume 24.000,- € a žalobca ako starosta nimi zadlžil obec,
- že v účtovníctve obce U. peniaze z pôžičiek nie sú a ani ich použitie resp. odpisovanie pôžičiek nie je možné nájsť a zistiť,
- že je potrebné zvýšiť dane najmenej o 40%, lebo žalovaný narobil dlhy,
- že žalobca narobil obci U. dlhy a každý jeden občan na tento dlh zaplatí minimálne 125 €,
- že v dobe výkonu funkcie starostu žalobcom boli obci fiktívne fakturované neodôvodnené a nadhodnotené práce, materiál, so zámerom získať čo najviac peňazí pre svoju firmu Z.,
- že podozrenia žalovaného o fiktívnych faktúrach firmy Z. jednoznačne potvrdzujú aj priatelia žalovaného na súdoch a prokuratúre,
- že žalobca celé štyri roky porušoval Ústavný zákon, pretože ako starosta sa mal vzdať štatutára firmy Z..

II. Žalovaný je p o v i n n ý do 1 mesiaca od právoplatnosti rozsudku zaslať žalobcovi formou doporučenej zásielky ospravedlnenie prostredníctvom Slovenskej pošty a tiež doručiť ospravedlnenie v písomnej forme vo forme letáku A4 vytlačenom a distribuovanom na náklady žalovaného do každého obývaného rodinného domu v obci U., všetky ospravedlnenia s týmto textom:

Ja, L. E., bytom U. Č.. X, ospravedlňujem sa P. V., bytom U. XX, ktorý bol starostom obce U. vo volebnom období 2010-2014, že som o ňom a jeho činnosti vo volebnej funkcii rozširoval nepravdivé informácie a lživé údaje, neopodstatnené podozrenia, a hrubo ohováral jeho osobu mojimi vyjadreniami:

A) ako občan obce v písomnom letáku rozširovanom pred voľbami v roku 2014:

- že po P. V. ako starostovi nezostalo v obci nič len problémy, rozhádzané rodiny, veľká pomstychtivosť z jeho strany a jeho rodiny a jeho zárobok na úkor obce,
- že dlhy narastajú a napriek tomu sa na hrádku pracuje a to len preto, aby vraj firma Z., ktorej majiteľom je náš pán starosta mala prospech, aby mal odyt materiál, ktorý predávajú predajni stavebnín vo vlastníctve nášho starostu,
- že bol najhorším starostom od konca 2. svetovej vojny,
- že ako starosta spolu so svojim referentom a niektorými poslancami chcel v roku 2014 mariť voľby do obecnej samosprávy a tak vládnuť ďalej aspoň pol roka, kým budú vyhlásené nové voľby.

B) ako občan obce v písomnej korešpondencii s Okresným úradom Vranov nad Topľou:

- že ako starosta utekal pred zodpovednosťou, pretože sa nechal uznať práceneschopným,
- že bolo by dobré, aby história nepotvrdila, že v rokoch 2010-2014 bol v obci U. najhorší starosta.

C) ako kontrolór obce na rokovaní obecného zastupiteľstva dňa 09. 05 2015:

- ktorými som sa „ospravedlňoval prítomným občanom za roky 2010-2011, kde som veľmi tvrdo spolupracoval s tu prítomným F., V. a spol., lebo som nepoznal ich necharakternosť, ich bezcitnosť voči ostatným občanom a ziskuchtivosť sami pre seba,
- že v roku 2011 bola zobrať pôžička na obecný úrad v U. v sume 35.000,- €,
- že v roku 2014 v novembri bola zobrať suma 24.000,- € ako pôžička, ale táto suma bola zobrať za to, aby sa vyplatila predchádzajúca, ktorá bola zobrať v roku 2011, to sa vyrovnalo a súčasnému vedeniu zostala suma 24.000,- € ako dlh, ktorý musí teraz splácať,
- že aké sumy boli vyplácané firme Z. a nakoniec po preverení týchto súm som zistil, že sú to fiktívne faktúry,
- že informoval som sa aj u svojich priateľov na súdoch na prokuratúre, no a jednoznačne sa tu hovorí o podozrení z fiktívnych faktúr, s fiktívnym zámerom získať čo najviac peniaze pre svoju firmu,
- nech (bývalý starosta) príde na úrad, položí tu 100 000,- €, pretože o toľko sa obohatil a hotovo,
- že za celé 4 roky bol porušovaný Ústavný zákon, pretože starosta obce ako taký mal sa vzdať štatutára firmy Z., komanditná spoločnosť, ale bohužiaľ on sa nevzdal, ale fakturoval obci, čiže fakturoval sám sebe.

D) ako kontrolór obce na rokovaní obecného zastupiteľstva dňa 20. 11. 2015:

- že treba informovať celú obec s tým, že dane z nehnuteľností, domov, bytov a podobne sa budú

zvyšovať, žeby sa mohlo V. zaplatiť, lebo V. narobil dlhy a že ešte sebe požaduje peniaze, treba zdvihnúť dane najmenej o 40%,

- že začiatkom roka 2011 sa zobrala pôžička 35 000,- € zaplatiť do banky, nehovorme o tých 24 000,- čo je úver a nevieme na čo bol ten úver zobratý bývalým starostom,
- že v účtovníctve sú tam stále dodatky a stále pôžičky,
- že v účtovníctve tie peniaze z pôžičiek nit ,
- že v účtovníctve obce odpisovanie pôžičky nemáme.

E) ako kontrolór obce na rokovaní obecného zastupiteľstva dňa 24. 04. 2016:

- že vypočítal som dlh, ktorý je, ktorý nechal po svojom odchode pán V. P.. Na každého jedného z nás občanov, ešte aj na batol'a, vychádza 128,- €. Na jeho spôsobený dlh a na jeho tieto faktúry, výplatu a samozrejme vec ešte aj na pôžičku, ktorá tam zostala v sume 24 000,- ;
- odkazom priamo do kamery, „že V., keď pôjdeš okolo týchto dôchodcov, ktorí tu sedia, alebo ktorí pôjdu sa s tebou stretávať doma, pamätaj, že každý jeden na tvoj dlh zaplatí 125,- € a minimálne 125,- €,
- že Osivo a.s., Zemiakareň Ružomberok fakturujú obecnému úradu U. za zemiaky v hodnote 984,- €. Vážení, však zemiaky boli zaplatené 29. 3. 2011 a to zemiaky v hodnote 984,- €. Vážení, však zemiaky boli zaplatené 29. 3. 2011, to znamená že predvolebná kampaň P. V. bola zaplatená v zemiakoch,
- že v roku 2013 bolo vyfakturované firmou Z. faktúry 39 na sumu 3.885.41,- a z týchto 39 boli 6 faktúry vyfakturované na sumu 8.686,47,- €,
- svojimi nepravdivými vyjadreniami o výsledku znaleckého posudku na opravu strechy materskej školy, keď som tvrdil, že cena opravy bola navýšená o 1.160,- € i nejaké drobné, pričom výška fakturovanej sumy bola o 1.570,- € nižšia oproti znaleckému posudku;

čím som neoprávnene zasiahol do občianskej cti a ľudskej dôstojnosti P. V..

Podpísaný L. E.

III. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi finančnú čiastku 2.000,- eur (slovom: dvetisíc eur) z titulu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch do 30 dní od právoplatnosti rozsudku na číslo účtu: F. XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX v Z. V. X. O. Z..

IV. Súd žalobu žalobcu, pokiaľ sa týka uloženia povinnosť žalovanému v lehote 1 mesiaca od právoplatnosti rozsudku zverejniť ospravedlnenie na úvodnej strane oficiálneho webového sídla obce U. po dobu 30 dní z a m i e t a.

V. Súd žalobu žalobcu, pokiaľ sa týka náhrady nemajetkovej ujmy nad 2.000,- eur z a m i e t a.

IV. Stranám sporu sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a.“

1.1. Právne rozhodnutie odôvodnil ustanoveniami § 11 a § 13 Občianskeho zákonníka.

1.2. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že mal za preukázaný neoprávnený zásah žalovaného do osobnej integrity žalobcu, preto žalobou uplatnený nárok považoval za dôvodný, avšak iba čiastočne. Žalobu zamietol v časti, v ktorej žalobca žiadal, aby súd uložil žalovanému povinnosť do 1 mesiaca od právoplatnosti rozsudku zverejniť ospravedlnenie na úvodnej strane oficiálneho webového sídla obce U. po dobu 30 dní a v náhrade nemajetkovej ujmy nad 2.000,- eur.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom zo dňa 27. júna 2019 sp. zn. 1Co/96/2018 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil vo výroku I. o povinnosti žalovaného zdržať sa šírenia nepravdivých správ a údajov a ponížujúcich vyjadrení okrem tvrdenia, že žalobca bol najhorším starostom od konca 2. svetovej vojny; potvrdil vo výroku II. o ospravedlnení žalovaného žalobcovi okrem tvrdenia, že žalobca bol najhorším starostom od konca 2. svetovej vojny; zmenil rozsudok vo výrokoch I. a II. vo vzťahu k tvrdeniu, že žalobca bol najhorším starostom od konca 2. svetovej vojny tak, že v tejto časti žalobu zamietol; potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného

zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu do sumy 500,- eur; v prevyšujúcej časti zmenil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi nemajetkovú ujmu tak, že žalobu zamietol a nepriznal sporovým stranám náhradu trov konania.

2.1. Skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v rozhodujúcej miere dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol s výnimkou rozhodnutia o nemajetkovej ujme. Vo vzťahu k tomuto nároku skonštatoval, že podstatné je zjednanie nápravy najmä v rovine zdržania sa šírenia difamujúcich tvrdení zo strany žalovaného na adresu žalobcu a taktiež v rovine ospravedlnenia sa za predchádzajúce úkony žalovaného v tomto smere a primeranou je vzhľadom na všetky okolnosti suma podstatne nižšia, t. j. suma 500,- eur ako náhrada nemajetkovej ujmy. Pokiaľ ide o tvrdenia žalovaného o tom, že žalobca bol údajne najhorší starosta obce od konca druhej svetovej vojny, v tejto súvislosti uviedol, že nejde o skutkové tvrdenia spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti žalobcu, ale ide o tzv. hodnotiaci úsudok, hodnotenie osoby žalobcu ako starostu, na ktorý má v konečnom dôsledku žalovaný ako občan obce a volič v komunálnych voľbách, právo, uzavrel odvolací súd.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca, a to vo výroku, ktorým zmenil rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch týkajúcich sa tvrdenia žalovaného, že žalobca bol najhorší starosta obce od konca druhej svetovej vojny a navrhol, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu v týchto výrokoch zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. Dovolanie podal podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP a odôvodnil ho tým, že odvolací súd vyjadrenie žalovaného neposúdil ako neoprávnený zásah do práva na ochranu osobnosti žalobcu, čím sa odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (Cdo 123/2010, 3Cdo/137/2005, 3Cdo/61/2000, 4Cdo/149/2009), ktorá ustálila kritéria spôsobilosti hodnotiaceho úsudku privodiť ujmu v osobnostných právach uvedených v § 11 OZ. V dovolaní citoval právne vety z rozhodnutí najvyššieho súdu a vyslovil názor, že výrok žalovaného, že žalobca bol najhorší starosta obce od konca druhej svetovej vojny, je difamujúci.

4. Žalovaný vo vyjadrení uviedol, že splnil do bodky, čo mu uložil súd a nevie, čo žalobca od neho ešte chce.

5. Žalobca v reakcii na vyjadrenie žalovaného uviedol, že na dovolaní trvá.

6. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na odôvodnenie uvedeného záveru dovolací súd uvádza nasledovné:

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

8. Žalobca v úvode dovolania uviedol, že ho podáva podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V zmysle tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

9. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP). Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

10. Na to, aby dovolací súd mohol pristúpiť k meritórnemu dovolaciemu prieskumu rozhodnutia odvolacieho súdu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej

otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v § 432 až § 435 CSP.

11. V prípade uplatnenia dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, je riadne vymedzenie tohto dovolacieho dôvodu v zmysle § 432 ods. 2 CSP nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a či sa pri jej riešení odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP.)

12. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnú otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

13. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnú otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priečiaci sa nielen (všeobecne) koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v CSP (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017, 8Cdo/100/2019). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnú otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu; zákonodarcu túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

14. V úvode podaného dovolania žalobca výslovne uviedol, že ide o dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Je teda zrejmé, že žalobca odôvodňuje dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci odvolacím súdom, právnú otázku zásadného významu však nijako neformuluje. Namietá síce odklon odvolacieho súdu od dlhodobej a ustálenej rozhodovacej činnosti súdov pri právnom posúdení sporu, ale neformuluje otázku, pri riešení, ktorej sa odvolací súd odklonil od tejto ustálenej praxe. Pokiaľ uvádza, že súdna prax ustálila kritéria ide o spôsobilosti hodnotiaceho úsudku privodiť ujmu v osobnostných právach uvedených v § 11 OZ ide o rámcové uvedenie problematiky, avšak bez konkretizovania právnej otázky. Dovolací súd poznamenáva, že samotné spochybňovanie správnosti skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdom, či sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu (dovolateľ zdôraznil, že výrok žalovaného, že žalobca bol najhorší starosta obce od konca druhej svetovej vojny, je difamujúci) alebo prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia, prípadne kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní žalobou uplatneného nároku, významovo nezodpovedajú kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP a § 432 ods. 2 CSP. Rovnako tiež odôvodnenie dovolania podaného z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci nepreskúmateľnosťou rozhodnutia odvolacieho súdu a absenciou dostatočného zistenia skutkového stavu veci nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP.

15. S poukazom na uvedené dovolací súd uzatvára, že v dovolaní nie je dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 CSP vymedzený spôsobom uvedeným v § 432 až § 435 CSP, a preto dovolanie odmietol podľa § 447

písm. f/ CSP bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.

16. O náhrade trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

17. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.